

VU Research Portal

New Developments in Palliative Care:

Claessen, S.J.J.

2013

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Claessen, S. J. J. (2013). *New Developments in Palliative Care: quality indicators and the palliative care continuum*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Dankwoord

Met het schrijven van dit dankwoord is er een einde gekomen aan het grote avontuur dat in mei 2008 begon als een project van tien maanden, maar uitgroeide tot dit proefschrift. Nu ik de laatste hand leg aan dit werk, is dit een goed moment voor reflectie.

“Omnia mutantur, nihil interit” is een citaat uit het prachtige werk “Metamorphoses” van de legendarische Romeinse dichter Ovidius. Letterlijk vertaald:

“Alles verandert, niets vergaat” en vrij vertaald naar het onderwerp van dit proefschrift:

“De palliatieve zorg is volwassen geworden, maar niets van het oorspronkelijke is weggelaten”.

Ik heb het schrijven van dit proefschrift ervaren als één groot avontuur. Ik denk dat het schrijven van een proefschrift goed te vergelijken is met het beoefenen van bergsport. Een goede bergsporter weet dat een tocht door de bergen begint met een gedegen voorbereiding. Conditie opbouwen. Vaardigheden leren, zoals kaart en kompas leren lezen om je weg te vinden door de bergen. Goede materialen om je tocht te volbrengen zoals een comfortabel jack waarin je kunt wegduiken bij slecht weer. Betrouwbare reisgenoten, waar je op kunt rekenen als het even tegen zit. Deze ingrediënten zijn ook bij het schrijven van dit proefschrift onontbeerlijk gebleken. Tijdens deze reis ben ik veel mensen tegengekomen die ik graag wil bedanken voor hun ondersteuning.

Vanaf dag één stond het onderzoek als een huis. Anneke: vanaf mei 2008 werk ik intensief met je samen. Je bent een groot inspirator vanaf het begin van deze tocht. Je hebt me geleerd om teksten scherper te formuleren, tot het uiterste te gaan, maar het daarna ook los te laten. Belangrijke vaardigheden als onderzoeker én als bergsporter.

Ons avontuur begon in mei 2008 met het ontwikkelen van een vragenlijst om de kwaliteit van palliatieve zorg te meten vanuit patiënten- en naastenperspectief. Dit groeide uit tot een volwaardig promotietraject toen we in 2009 het project ‘Vroege herkenning van de palliatieve fase’ opstartten. Ik heb genoten van deze bijzondere tijd. Dank je wel voor je deskundige begeleiding, scherpe blik, sterke combinatie van wetenschappelijke en pragmatische aanwijzingen, supersnelle reacties op mijn hersenspinsels en manuscripten, maar bovenal het vertrouwen dat je van meet af aan in me hebt gehad!

Luc: jij bent als 2^e promotor zeer nauw betrokken geweest bij mijn reis, met alle pieken en dalen. Je betrokkenheid bij dit proefschrift heb ik zeer gewaardeerd. Ik heb veel geleerd van je kritische vragen op manuscripten en je methodologische aanwijzingen. Daarnaast heb ik je leren kennen als

iemand die bergen werk verzet op internationaal gebied: je bijdrage aan het internationale werkveld van de palliatieve zorg is ongekend! Het is voor mij erg inspirerend geweest om daar onderdeel van uit te mogen maken. Dank dat je mijn 2^e promotor wilt zijn!

De leden van de leescommissie wil ik ook hartelijk bedanken voor de tijd en aandacht die zij aan dit proefschrift hebben geschonken: prof. dr. Bregje Onwuteaka-Philipsen, prof. dr. Henriëtte van der Horst, prof. dr. Dick Willems, prof. dr. Diana Delnoij en prof. dr. Christoph Ostgathe (thank you for reading my manuscript).

Op mijn tocht de afgelopen jaren heb ik de luxe gehad om met twee verschillende gezelschappen te mogen reizen. Ik ben begonnen op het NIVEL in 2008 waar ik de basis van mijn proefschrift heb kunnen leggen. NIVEL heb ik leren kennen als een zeer inspirerende werkomgeving: een prachtige combinatie van wetenschappelijk, maar praktijkgericht onderzoek.

De basis van mijn proefschrift die ik bij het NIVEL heb gelegd, heb ik verder uitgebouwd bij het EMGO+ instituut van het VUmc. Het EMGO+ instituut bestaat uit mensen met zeer uiteenlopende expertises. Ik heb het EMGO+ instituut ook ervaren als een erg prettige werkomgeving.

Eerder heb ik de reisleiders bedankt. Maar wat is een reis zonder metgezellen? Allereerst de co-auteurs!

Michael: ik heb voor het eerst kennis met je gemaakt tijdens mijn wetenschappelijke stage toen ik nog geneeskundestudent was. Tijdens deze stage hebben we ons gestort op de correlaten van vermoeidheid. Dit heeft niet tot vermoeidheid bij ons geleid, maar tot mijn eerste publicatie. In 2008 kwamen we elkaar opnieuw tegen en hebben we samengewerkt aan het begin van mijn project op het EMGO+ instituut. Ik waardeer je geduld en enthousiasme. En natuurlijk de prachtige foto's die je maakt.

Roeline Pasma, Hella Belarbi, Marianne van der Putten, Herman Sixma, Anke de Veer, Lieve Van den Block, Gé Donker, Bart Schweitzer en Yvonne Engels: dank voor jullie onvergetelijke bijdragen als co-auteurs waardoor manuscripten duidelijk beter werden!

Niet te vergeten: patiënten en nabestaanden van patiënten die een onvergetelijke bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van dit proefschrift. Ik ben geraakt door jullie openheid! Groot is ook mijn dank aan zorgverleners die deel hebben genomen aan de metingen van de kwaliteitsindicatoren en CQ-index Palliatieve Zorg. Ik waardeer jullie betrokkenheid. Maar ook huisartsen hebben een onschatbare bijdrage geleverd aan dit proefschrift: dank voor het invullen van mijn vragenlijst en ook jullie bereidwilligheid en openheid om deel te nemen aan de interviews.

Ik heb veel respect gekregen voor de huisartsen en andere zorgverleners die palliatieve zorg verlenen aan patiënten en hun naasten.

Het schrijven van een proefschrift en het maken van een bergtocht hebben met elkaar gemeen dat ze niet zonder de nodige tips en afleiding van 'peers' kunnen. Collega's van NIVEL: Remco en Janneke jullie waren mijn kamergenoten en hebben het begin van mijn avontuur meegemaakt. Jullie waren erg prettige kamergenoten en het was super om op maandagochtend eerst het weekend door te nemen om ons vervolgens weer vol op het onderzoek te storten. Dank voor de gezelligheid, tips en afleiding. Ilse, Marcia, Daphne, Liesbeth, Nadine, Willemijn, Sanne en Marijn: dank voor de gezellige pauzes en etentjes.

Collega's van de 'Iijn levenseindeonderzoek van VUmc' onder leiding van Bregje Onwuteaka-Philipsen: het was super om onderzoek te mogen doen in zo'n bloeiende onderzoeksgroep: Hilde, Ebun, Berniek, Linda, Mariska, Annicka, Matthijs, Pam, Eva, Janneke, Isis, Maaïke, Martijn. Ria, Gwenda en Natalie: jullie waren fijne kamergenoten. Het was prettig om af en toe te sparren!

Wat is een onderzoeker zonder onderzoeksondersteuning? Trees, Inge en Herma: dank je wel voor jullie steun en alle antwoorden op mijn praktische vragen.

Doortje: ik wil jou bedanken voor de prachtige lay-out van dit proefschrift! Ik ben erg blij met de mooie opmaak en het fantastische resultaat met bergen. Marian Verheul: jij hebt voor mij de interviews uitgetypt van de huisartsen waardoor ik aan de slag kon met analyses: dank!

Echte bergsporters zullen weten dat een grote inspanning niet zonder de nodige ontspanning kan. Dank lieve vrienden en vriendinnen voor de nodige afleiding en bemoedigende woorden: Jet en Guido: dank voor jullie aanstekelijke enthousiasme en onuitputtende belangstelling voor ons nieuwe stulpje en voor mijn proefschrift. Jeroen en Loes: dank jullie wel dat jullie er altijd zijn ook al is Limburg best ver weg!

Marloes en Fleur: ik ben blij dat jullie naast me staan op deze belangrijke dag!

Marloes: wanneer hebben we elkaar leren kennen? Volgens mij was het in 1999 in onze studententijd bij de Maastrichtse zeilclub Lagakari. Zeilen hebben we nooit echt gekund, maar wat hebben we genoten de afgelopen jaren! Genieten is een kunst, ook op weg naar een bergtop. Ik heb onvergetelijke momenten met je beleefd de afgelopen jaren en hoop dat er nog vele mogen volgen. Sauna's bezoeken, hardlopen, heerlijk uit eten, naar het theater en de bioscoop, wat een hoop ontspanning heb ik met je

meegemaakt.

Lieve Marloes: dank voor de waardevolle vriendschap en je nuchtere houding in hectische tijden!

Fleur: ik heb jou leren kennen als een enorme doorzetter! Je enthousiasme voor onderzoek is ongekend en werkt erg aanstekelijk. We hebben heel wat ervaringen uitgewisseld tijdens etentjes. Lieve Fleur: dank voor je steun bij de laatste loodjes bij dit proefschrift.

Pap en mam: jullie hebben onbewust de ingrediënten bereid voor een goede onderzoeker die de basis vormen. Dank voor de stevige basis die jullie me gegeven hebben. Nieuwsgierigheid, kritisch zijn en doorzettingsvermogen zijn me met de paplepel ingegoten.

Ik hoop dat er nog vele gelukkige jaren mogen volgen! Luciënne: je bent een lief zusje dat altijd betrokken is.

Arie en Greetje: al vele jaren kennen we elkaar. Dank voor de gastvrijheid en gezelligheid op het Hoogt. Chantal en Sander: jullie zijn een prachtig stel samen en fantastische ouders voor jullie kinderen. Luuk, Isa en Gijs: jullie zijn schatjes en het is heel leuk om jullie voor te lezen als afleiding naast mijn onderzoekswerk. Volgens mij zijn jullie onderzoekers in spé: altijd op ontdekkingstocht en erg nieuwsgierig bovendien!

Allerliefste Jeroen: al bijna 15 jaar genieten we samen met volle teugen van het leven én van gave bergtochten in Zwitserland. Als geen ander weet je wat het maken van een bergtocht inhoudt: ik hoop dat we samen nog vele toppen mogen beklimmen.

Dank je wel dat je er altijd voor me bent, dank voor je steun, liefde, vele tips en adviezen.

In de laatste fase van mijn proefschrift hebben we ook nog ons droomhuis verwezenlijkt. Wat wordt ons volgende avontuur? Onder een helikopter hangen hebben we al gedaan. Misschien jij als piloot en ik als passagier? Dank je wel!

Het einde van dit proefschrift en deze tocht is nu dan echt in zicht, ik sluit af met een laatste citaat van Ovidius: "Factum abiit: monumenta manent", letterlijk vertaald: "De daad is verleden, het teken ervan blijft." Dit proefschrift....